

PADDESTOELEN EN KORSTMOSSEN

Begin december ontving ik het nieuwste deeltje uit de bekende duitse determineerserie "Kleine Kryptogamenflora" bij Nederlandse mycologen reeds bekend door de beide deeltjes van Moser over Ascomyceten en Basidiomyceten.

Dit laatste deeltje (Band III) is van de hand van Prof. H. Gams en handelt over de Korstmossen of te wel Lichenen. (uitgave Fischer Verlag Stuttgart, VIII +244 pag. 84 afb., prijs + f. 28, --).

De reden dat ik het boekje aangeschaft heb, ligt in het feit dat ik bij mijn zoeken naar zwammen vaak Lichenen in handen kreeg en ik in de Nederlandse literatuur geen voldoende aanknopingspunten vond om deze, uit nieuwsgierigheid meegenomen vondsten, op naam te brengen en er iets meer van te weten te komen.

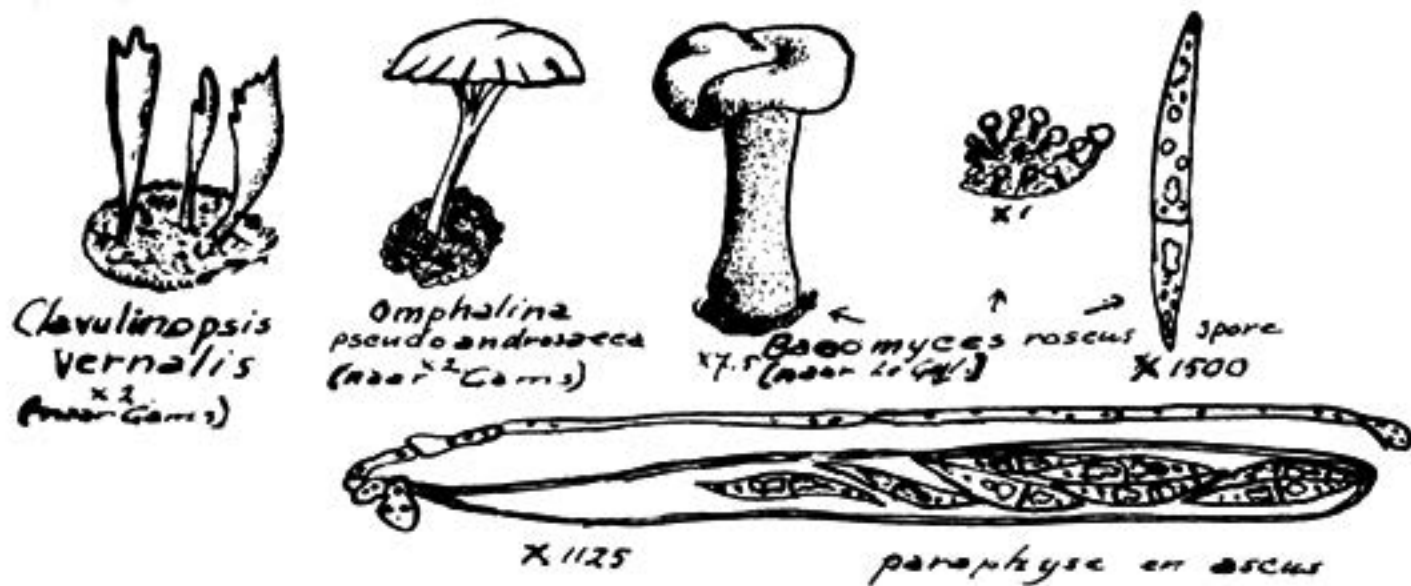
Het verband met de mycologie is echter nog wel groter, daar zoals bekend de korstmossen meestal bestaan uit een soort samenleving van een wier en een zwam.

Hoe ook het uiterlijk van zwammen en korstmossen een grote gelijkenis kan hebben, blijkt wel uit het feit dat de bekende Mad. Le Gal eens een korstmos, n.l. *Baeomyces roseus*, als een discomyceet determineerde onder de naam *Leotia Batailleana*, door Bresadola voor het eerst in 1908 beschreven naar een vondst van F. Bataille. Zij kon toen (1946) ook de grote overeenkomst beschrijven, die er bestaat tussen de bouw van de asci en sporen benevens de hyphen van dit in Nederland rodeheikorstje genoemde korstmos en de soorten van het discomycetengeslacht *Leotia*. Daarbij stelde zij de hypothese dat genoemd korstmos moet ontstaan zijn uit de lichenisatie van een paddestoel uit de verwantschap van *Leotia*. Ook de twee jaar terug in de Peel gevonden *Sarcoleotia platypus* vertoon in ascusbouw, Melzerreactie, en parafhyse-kleur grote overeenkomst met *Baeomyces*.

Zie Bull. Soc. Myc. de France, 62: 45-58 (1946), en Coolia 12: 44-47 (1966).

Mijn grote interesse ging eigenlijk bij het determineerboekje (waarvan ik de werkelijke waarde niet kan bepalen) uit naar de vraag of er ook lichenisaties van Basidiomyceten bekend waren. De zwam-component van een korstmos is, zo dacht ik, altijd een Ascomyceet. En zie, dit boekje vermeldt er enige onder het hoofdstukje Basidio-lichenes (= Hymenolichenes). De meeste behoren tot het geslacht *Omphalina* of *Clavaria*, terwijl waarschijnlijk ook een aantal *Stereum* en *Corticium*soorten gelicheniseerd voorkomen. Bij dit laatste moet men zeer voorzichtig zijn daar vele algen als epifiet op *Polypora*-ceeën voorkomen.

De eerste zijn als zodanig het best te herkennen aan de kleine thallus-lapjes die aan de voet van het zwammetje zitten. Het lijkt me de

moeite waard hier in Nederland uit te zien naar de op humeus zand voorkomende *Clavulinopsis vernalis* (Schw.) Corner, naar *Omphalina pseudoandrosacea* (Bull. ex Fr.) op vermolmd hout en vergane mossen in venen en vochtige bossen en op *Omphalina fibula* (Bull.) u allen welbekend!

En let U er voortaan op, wat U bij het schoonmaken van paddestoeltjes met de pincet onder van de steeltjes afpeutert.

F. Benjaminsen.

ACANTHOCYSTIS (PANELLUS) SEROTINUS

Enkele jaren geleden vond ik op het landgoed Twickel bij Delden een paar exemplaren van *Acanthocystis serotinus*. Op een plek waar afval van de kasteeltuin wordt gedeponneerd. Op welke houtsoort ze zaten weet ik niet, het was maar een kleine tak, maar wel van een loofboom.

Elk jaar heb ik daar het terrein afgezocht, maar nooit ook maar één exemplaar meer gevonden.

En nu, dit jaar, heb ik op 6 andere plaatsen op het landgoed Twickel hele explosies van deze soort gevonden. Zowel op eike- als beukestobben.

De eerste, nog kleine exemplaren vond ik begin november op een eikestobbe. Eind november vond ik een paar honderd meter verder een dode eik met een stuk of 10 exemplaren en met Kerstmis tenslotte totaal 6 plaatsen, waar deze *Acanthocystis serotinus* voorkwam, éénmaal op een beukestobbe. Onder de oudere exemplaren waren enkele van 14 cm. en groter. De hoeden waren met Kerstmis allemaal met een iets rood-violette tint erdoor. Is dit misschien een gevolg van de koude? In november waren de hoeden meer olijfgroen tot grijsachtig.